

YTTRANDEDatum
2025-06-19

Kulturdepartementet Ku2025/00320

Yttrande över betänkandet Publiken i fokus Reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24)

Sammanfattning

Kulturdepartementet har remitterat betänkandet Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland (SOU 2025:24) till Region Norrbotten för yttrande.

Region Norrbotten välkomnar utredningen och i stora drag de förslag som presenteras, särskilt vad gäller ökad finansiering till svensk film, momssänkning av biobiljetter samt aktualiseringen av ett nationellt filmarvscentrum.

- Region Norrbotten motsätter sig förslaget vad gäller nationella mål i sin föreslagna form, framför allt med anledning av att förslaget saknar mål angående utveckling och produktion av svensk film i hela landet, jämställdhet och mångfald samt området barn unga.
- Region Norrbotten motsätter sig delvis förslaget till ny förordning om statsbidrag. De delar som rör vissa filmkulturella delar.
- Region Norrbotten välkomnar förslaget på sänkt moms för biografbiljetter. Vad gäller återinförda biografavgifter saknas dock en konsekvensbeskrivning vad gäller hur landsbygdsbiografer och ideellt drivna biografer påverkas av förslaget.
- Region Norrbotten välkomnar förslaget till ett nationellt filmarvscentrum och vill betona att det bör ingå i uppdraget att undersöka hur ett nationellt filmarvscentrum ska utvecklas för att vara tillgängligt i hela landet.

Region Norrbottens synpunkter

11.1 Tydligare nationella filmpolitiska mål

Utredningens bedömning är att de nuvarande filmpolitiska målen är så pass omfattande att de överlappar de allmänna kulturpolitiska målen.

I betänkandet föreslås att de **nya nationella filmpolitiska målen** ska vara:

1. Ett brett filmutbud av hög kvalitet
2. Att film visas i hela landet,
3. Att svensk film når en stor publik
4. Att filmarvet bevaras och används.

Region Norrbotten anser att nuvarande filmpolitiska mål innefattar flera viktiga incitament som förslaget saknar, bland annat vad gäller att utveckling och produktion av svensk film sker i hela landet, att barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande samt att jämställdhet och mångfald bör präglade filmområdet. Region Norrbotten ser också att filmarvet inte endast ska bevaras och användas utan också utvecklas för att kunna bli tillgängligt för alla medborgare i hela landet.

Nuvarande nationella filmpolitiska mål:

1. Utveckling och produktion av värdefull svensk film sker kontinuerligt och i olika delar av landet.
2. Allt fler ser värdefull film som sprids och visas i olika visningsformer i hela landet
3. Filmarvet bevaras, används och utvecklas.
4. Svensk film sprids alltmer utomlands och kvalificerat internationellt utbyte och samverkan sker på filmområdet.
5. Barn och unga har goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande.
6. Jämställdhet och mångfald präglar filmområdet.
7. Filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet.

De filmpolitiska målen är styrande för de statliga insatserna generellt, de behöver därför fortsatt värna om bredd och ha ett helhetsperspektiv. Region Norrbotten motsätter sig därför förslaget i dess nuvarande form.

11.2 Ett självständigt filminstitut med tydliga ramar för statsbidraget

En ny förordning om statsbidrag till film föreslås införas. Man föreslår även att verksamhet som primärt är en angelägenhet för regioner och kommuner i högre grad bör hanteras inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Region Norrbotten anser att Filminstitutet bör ha i uppdrag att stödja verksamhet som bidrar till att utveckla filmområdet i hela landet och motsätter sig förslaget vad gäller de filmkulturella delarna.

Ska ansvaret för filmkulturella frågor överlämnas till kommuner och regioner behöver detta följa finansieringsprincipen.

11.3 Höjda anslag och en branschgemensam filmfond

Utredningen visar att Sveriges offentliga investeringar i film under senare år halkat efter andra länder och särskilt våra nordiska grannländer. Från en genomsnittlig investeringsnivå per capita ligger Sverige i dag bland de allra lägsta i Europa.

Region Norrbotten välkomnar förslaget om ökad budget för filminstitutet och ser i stort positivt på inrättandet av en branschgemensam filmfond, men vill betona att särskild vikt bör läggas på hur fördelningen ska hanteras och understryka att det är avgörande för filmens konstnärliga frihet och branschens integritet att fonden bygger på principen om armlängds avstånd.

Region Norrbotten instämmer i förslaget att avgifter på strömningstjänster tas ut och att avgiften används i den nya Filmfonden till finansiering av svensk film. Den föreslagna nivån är dock förhållandevis låg i jämförelse med andra länder och bör som ett minimum ligga på den nivån som föreslås i Filmutredningen.

I förslaget saknas hur regionala och kommunala medel för filmproduktion fungerar och kan utvecklas.

.11.4 Sänkt moms på biobiljetter och återinförda biografavgifter

Momsen för biografföreställningar föreslås sänkas från 25 procent till 6 procent. Man föreslår i stället att biografägarna ska betala en biografavgift om 10 procent av bruttobiljettintäkterna.

Region Norrbotten välkomnar förslaget på sänkt moms för biografbiljetter.

Vad gäller återinförda biografavgifter saknas en tydlig konsekvensbeskrivning, framför allt för hur ideellt drivna biografer och landsbygdsbiografer påverkas av förslaget.

11.6 Ett reformerat produktionsincitament

I betänkandet föreslås ett förändrat produktionsincitament där produktioner som bygger på manus eller litterär förlaga på svenska eller nationellt minoritetsspråk ska uppmuntras genom att värdet räknas upp enligt en schablon.

Region Norrbotten anser att ett bredare spektrum av produktioner i Sverige ska få ta del av produktionsincitament och att utöver de regionala perspektiven på stödets utformning bör de konstnärliga och kvalitativa perspektiven väga tyngst innan beslut. För att spegla erfarenheter i hela det svenska samhället bör det finnas en öppning för att ta del av statliga medel för svenska filmer på fler språk än de nämnda i ett förändrat produktionsincitament.

11.8 Ett nationellt filmarvscentrum

Filminstitutet, Kungliga biblioteket och andra aktörer som SVT föreslås få i uppdrag att ta fram ett kostnadsberäknat förslag till ett nationellt filmarvscentrum.

Region Norrbotten välkomnar förslaget till ett nationellt filmarvscentrum och betonar vikten av att det bör ingå i uppdraget att undersöka hur ett nationellt filmarvscentrum ska utvecklas för att vara tillgängligt i hela landet.

Allmänna synpunkter:

Region Norrbotten vill understryka vikten av att säkerställa att utveckling och produktion av svensk film sker i hela landet. Filmskapare och berättelser från och om norra Sverige bidrar till mångfald, kompetenshöjning och har rönt nationella och internationella framgångar. Region Norrbotten vill också uppmärksamma vikten av regional samverkan och samskapande inom filmpolitiken. Den regionala filmfonden Film Pool Nord är ett konkret exempel på hur offentliga aktörer i samarbete med oberoende producenter och produktionsbolag tillsammans bidrar till professionell filmproduktion och därmed också till utvecklingen av denna viktiga kulturella och kreativa basnäring i hela landet. Region Norrbotten har ett starkt medborgarperspektiv i sin filmkulturella verksamhet och är tillsammans med kommunerna en betydande aktör för att möjliggöra filmskapande verksamhet för barn och unga. Det är i det främjande arbetet vi bygger framtidens bransch. Det är därför avgörande att det finns ett samspel mellan den nationella, regionala och kommunala nivån för att fortsatt tillvarata resurser, insatser och kompetens för att på bästa sätt bygga en stabil svensk filmbransch.

Anette Winblad von Walter
Kulturchef
Region Norrbotten

Johannes Sundelin, Ordförande
Regionala utvecklingsnämnden
Region Norrbotten

